ehitatud. Mööbel on kodus valmistatud ja lihtne, harvemini linnast toodud.

Kõrvalhooned on puust; harva kohtame mõnd kiviehitust. Aitade vahel on tihti kuur ja ees mademed. Lautadel on ette või taha jäetud püstandtaraga piiratud karja-aed, kus loomad suviti sees.

Hoonete asetuses on üldisem keskõu, kus ehitused on paigutatud ümber poole-vakamaalise plank- või püstandtaraga piiratud õue. Harvemini esinevad ees- ja tagaõued.

Õu on tavaliselt taraga eraldatud kaheks: karja-õueks, kus puuraketega vinnkaev või harvemini pumpkaev ning karjakünad, ja rohtaiaks, kus viljapuud ning marjapõõsad (61. joon.). Kohati on viljapuu-aed elumaja otsas, kuna elumaja ette on jäetud ainult väike muruplats, mille taga aiavilja-aed.

E. Witoff'i foto.

61. joon. Puskari talu Tõrve külas. Põllukivist rehealusega kokkuehitatud sindelkelpkatuse ja eeskojaga elamu. Katusel väike uuk.

Põllud ja karjamaad on piiratud rõht- ja latt-taraga; leidub aga ka püstand- ja soevahe- ning viimasel ajal ilmunud okastraat-tarasid.

Asulad on laikudena ja siiludena levinud kihelkonna künklisemale maa-alale. Tihedamini on neid kagus — Laevas ja keskosas — Puurmanis. Elamud on rühmitunud, olenedes maapinna reljeefist, peaasjalikult jõgede kallastele — tõstandusküladena (Väänikvere, Tõrve, osalt Jõune, Tammiku ja Pikknurme), kõrgustikele — sumb- (Ruupa, Aju, Laeva, Kiriku- ja osalt Mäända küla) ja hajaküladena (Kunila, Rehemaa, Saduküla, osalt Aju, Laeva, Tammiku, Pikknurme, Kirikujne. külad). Osa Pööraküla talusid on koondunud ühe poolega tänav-